20/11/2022

Εισόδια Θεοτόκου: Το πανάρχαιο έθιμο των Πολυσπορίων στην Παναγιά Μεσοσπορίτισσα Ελευσίνας

/ Παράδοση

Ένα έθιμο με πανάρχαιες ρίζες αναβιώνει κάθε χρόνο στην Ελευσίνα, την παραμονή των Εισοδίων της Θεοτόκου στον ιερό τόπο των Ελευσίνιων Μυστηρίων, όπου από τη Μυκηναϊκή Εποχή έως το τέλος του 4ου αι. μ.Χ. λατρευόταν συνεχώς η θεά Δήμητρα, θεά της ανανέωσης της φύσης και της βλάστησης των σιτηρών.

Πρόκειται για το έθιμο με τα πολυσπόρια, που πραγματοποιείται στις 20 Νοεμβρίου, στο μεταβυζαντινό εκκλησάκι της **Παναγίας Μεσοσπορίτισσας**.

Η ονομασία «**Μεσοσπορίτισσα**» δόθηκε καθώς η σπορά βρίσκεται περίπου στη μέση της τον μήνα Νοέμβριο και οι ντόπιοι έδωσαν στην **Παναγιά** τον ρόλο της

θεάς Δήμητρας.

Κάθε χρόνο την παραμονή των **Εισοδίων της Θεοτόκου** ανοίγει ο ναός της **Παναγίας της Μεσοσπορίτισσας** και πραγματοποιείται εσπερινός καθώς και συλλογική τελετουργική προσφορά άρτων οι οποίοι ευλογούνται από τους ιερείς.

Η εκκλησία δεσπόζει στον λόφο εντός του αρχαιολογικού χώρου -συγκεκριμένα πάνω από το αρχαίο Τελεστήριο, το εστιακό σημείο αναφοράς της λατρείας στη θεά- κι έχει χτιστεί πάνω στα ερείπια παλαιότερου χριστιανικού ναού.

Σύμφωνα με τον **Λαογραφικό Σύλλογο Ελευσίνας** το «**Αδράχτι**» -κύριο υπεύθυνο για την αναβίωση του εθίμου- στο ομώνυμο Λαογραφικό Μουσείο της πόλης ετοιμάζονται τα πολυσπόρια. Δηλαδή, γυναίκες βράζουν στα σπίτια τους όσπρια (όπως ρεβίθια, φασόλια και φακές), αλλά και στάρι, αναβιώνοντας την αγροτική παράδοση που ήθελε ο καθένας να βράζει ό,τι παρήγαγε.

Κατόπιν, τα πηγαίνουν στο **Λαογραφικό Μουσείο,** όπου μέσα σε ένα καζάνι γίνεται η «σύβραση», δηλαδή το βράσιμο όλων των παραπάνω μαζί με πετιμέζι, ρόδι και σταφίδες. Το τελικό προϊόν, δηλαδή τα «πολυσπόρια», μοιράζεται σε πλαστικά ποτηράκια και μετά τον Εσπερινό (γύρω στις 5 το απόγευμα) διανέμεται στον κόσμο που έχει ανέβει στην εκκλησία για να παρακολουθήσει την εορταστική λειτουργία, προσκομίζοντας άρτους και πρόσφορα για τον εορτασμό της **Παναγίας της Μεσοσπορίτισσας.**

Σημειώνεται ότι το 2019 η υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού, Λίνα Μενδώνη, ανακοίνωσε πως το έθιμο προωθείται από το ΥΠΠΟΑ για ένταξη στον κατάλογο της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO.